

Michal Sladký: KLASICKÁ FILMOVÁ NARACE

Magisterská diplomová práce FHS UK, program Mediální a komunikační studia, obor
Elektronická kultura a sémiotika

Posudek vedoucího práce

Práce Michala Sladkého je na první pohled docela impozantním vzhledem do problematiky části filmové naratologie. Na zhruba sto stranách probírá složky a podoby "klasické filmové narace", jinými teoretiky nazývané též "kanonické vyprávění". Vychází od toho, co spojuje román a film, tj. časová koncepce vyprávění a dochází až k moderním nápodobám a variacím toho, co bylo ustaveno Hollywoodem v průběhu dvacátých a třicátých let jako nejsnazší a nejpochoptelnější podoba možnosti angažovat filmem divákovu kognici a emoce a zvyšovat tak návštěvnost a zisky. "Věčnost" tohoto modelu pak autor prokazuje na autorech "nového Hollywoodu" sedmdesátých a osmdesátých let a proklamuje jeho platnost i pro éru vyprávění, založenou na digitálních technologiích, tedy cca po r. 2000, kdy díky nové technologické hračce, digitálně vytvářeným trikům, se film vrací k poetice "kina atrakcí".

Bohužel, až na okrajové připomínky, opomíjí jiné modely vyprávění, či komunikace s divákem a tedy i možnost zasadit "kanonické vyprávění" do širšího kontextu.

To platí i pro použitou literaturu, neboť autor vychází téměř výlučně z jedné až tří prací tzv. wisconsinské školy (Bordwell - Thompsonová *The Classical Hollywood Cinema; Film Art* a Bordwell: *Narration in the Fictional Film*) a jen okrajově využívá další naratologické práce filmologické; práce literárněvědné, které často byly jejich zdrojem, většinou zůstávají mimo jeho obzor. Logicky pak považuje právě tyto teorie za "bernou minci" a ve výsledku je práce vlastně jejich převyprávěním. Nelze ale úplně říci, že by to bylo málo: práce nejsou (až na malé úryvky) přístupné v češtině a Sladkého diplomka by se tak mohla po určitou dobu stát významným zdrojem jejich poznání. Navíc zde autor prokázal, že umí s literaturou pracovat citlivě. Bohužel, jeho vlastní teoretický přínos je téměř nulový a omezuje se na divácky zaujatý obdiv spektakulárních filmů, jejichž "analýzy" podává v závěrečných částech práce. Jinak ale seznam literatury, i občasně poznámky ukazují, že má o relevantní literatuře k tématu docela dobrý přehled, jen patrně nemá dosti sil ji využít právě k nastínění rozporů a k vlastní argumentaci v těchto věcech. Mimo jeho obzor zůstává též literatura filmově kognitivní, objasňující právě vztah "kanonického modelu" vyprávění k principům lidského vnímání, kognice a jeho navázání na emoce. To jsou ovšem výhrady spíše k práci filmově vědné, jíž Sladkého text ani být nezamýšlel. V kontextu jeho oboru mne v první verzi práce zaráželo nenavázání tématu na studie o komunikaci a médiích obecně, byť se jistě v jejím pozadí objevoval alespoň ohlas prací Mc Luhanových a Manovichových.

Ve druhé verzi se tento nedostatek autor pokusil napravit zařazením úvodní kapitoly *Filmové médium*, v jejichž obou částech se objevují blíže nedefinované pojmy, s nimiž často zachází na základě z kontextu vytržených druhotných interpretací bez znalosti původních textů a dochází tak k nežádoucímu zjednodušování složitých problémů na teze, z nichž každá by mohla vydat na samostatnou studii. Podobný nedostatek se objevuje i v nově rozšířené kapitole *Digitální éra*, zejména v její první části, *Pohyblivý obraz a jeho recepce*, kde přebírá myšlenky G. Deleuze, P. Virilia, H. Bergsona a J. Bystřického. Mnohem ucelenější a zacílenější povahu má práce s myšlenkami V. Flussera v části *Film - technický obraz*

a práce s myšlenkami T. Elsaessera v části *Nové způsoby konstrukce filmové reality*, charakterizující fotografický modus jako jeden z řady modů digitálního a digitalizovaného obrazu. Také úvahy o hypertelii, sémiurgii a hyperreálnosti jako vizuálních a komunikačních strategiích spektaklu, převzaté od J. Baudrillarda v kapitole *Simulace a filmová hyperrealita* jsou aplikovány smysluplně a adekvátně k rozvoji tématu. Zde kvalita práce mírně stoupla, byť i tyto kapitoly mají fragmentární a povrchnější charakter.

Nezkoumal jsem znovu starší části práce, v nichž jsem kritizoval gramatické nedostatky, ale problémy se shodou podmětu a přísudku přetrvávají i v částech novějších - např. na s. 122 se dočteme o tom, že "technologie a stylistické prostředky sloužili", či "výkony vzrostli". Uvedený citát z mé knihy (pozn. 374) jsem na uvedené straně 21 nenašel.

Navzdory výše uvedeným výhradám považuji práci za poměrně solidní vzhled do zvoleného tématu, vedený autorovým zájmem, který se projevil i ve včasné konzultování literatury a i samotného textu před jeho dokončením, což v posledních letech nebývá ve vztahu diplomant - školitel právě zvykem. Doporučuji proto práci k obhajobě a ohodnotit ji na spodní hranici stupně "velmi dobře" (19 bodů).

Praha 6.6.2008

Prof. PhDr. Jan Bernard, CSc.